

ขั้นตอนการใช้สิทธิร้องเรียน

และสิทธิอุทธรณ์

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. 2540

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2.2 คำร้องเรียนต้องมีรายละเอียด ดังนี้ (1) ชื่อ สกุลผู้ร้องเรียน และเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ (2) ชื่อหน่วยงานที่ร้องเรียน (3) การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายของหน่วยงาน (4) เอกสารประกอบการพิจารณา ได้แก่ คำขอ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

3. การดำเนินการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ กับกรณีร้องเรียน แบ่งเป็น 3.1 กรณีที่หน่วยงานที่ถูกร้องเรียนได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ จนสามารถแก้ไขปัญหานั้นเป็นกรณีร้องเรียนได้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ จะได้แจ้งผลดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนทราบและยุติเรื่อง 3.2 กรณีที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเชิญหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนไปชี้แจงต่อคณะกรรมการฯ ตามกำหนดวันนัดหมาย เพื่อให้แสดงข้อเท็จจริงและ

ขั้นตอนการใช้สิทธิร้องเรียน

ตามพระราชบัญญัติ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. 2540

1. ประชาชนยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ
2. หากหน่วยงานของรัฐเพิกเฉยไม่แจ้งผลการดำเนินการตามคำขอภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ประชาชนมีคำขอหรือหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกจากการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอแต่ผู้ขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง

เหตุผลในเรื่องที่ถูกร้องเรียน โดยนำข้อมูลตามร้องเรียนไปแสดงต่อคณะอนุกรรมการฯ จากนั้นคณะอนุกรรมการฯ จะมีความเห็นเพื่อแนะนำให้หน่วยงานปฏิบัติให้ถูกต้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน กรณีมีเหตุผลจำเป็นให้ขยายเวลาได้แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วไม่เกิน 60 วัน 3.3 กรณีที่หน่วยงานปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ และผู้ขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเชิญหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนไปชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร และ/หรือพร้อมให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการฯ เข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารว่ามีอยู่จริงหรือไม่ตามกำหนดวันนัดหมาย

- 3. ประชาชนผู้ขอข้อมูลยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (คำร้องเรียนสามารถยื่นภายหลัง 15 วัน นับแต่วันที่ได้อื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองข้อมูลตามคำขอ/หน่วยงานของรัฐปฏิเสธแต่ผู้ขอไม่เชื่อ)
- 4. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน/คณะอนุกรรมการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารดำเนินการพิจารณา (ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน กรณีมีเหตุผลจำเป็นให้ขยายเวลาได้แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วไม่เกิน 60 วัน)
- 5. แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียน และอาจให้คำแนะนำกับหน่วยงานเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป แล้วรายงานสรุปเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ทราบ

คำอธิบายการดำเนินการใช้สิทธิร้องเรียน

- 1. การขอข้อมูลข่าวสาร 1.1 คำขอข้อมูลข่าวสารควรทำเป็นหนังสือ โดยมีรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ 1.2 ระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการขอให้ชัดเจนและควรจำแนกเอกสารที่ขอเป็นรายการๆ 1.3 ควรให้เหตุผลของการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในคำขอด้วย (กรณีที่ข้อมูลตามคำขอมูลีลักษณะที่อาจไม่ต้องเปิดเผยตามกฎหมาย)
- 2. การร้องเรียน 2.1 ประชาชนสามารถใช้สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ ถ้าหน่วยงานปฏิบัติ ดังนี้ - ไม่ส่งข้อมูลข่าวสารลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา - ไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจสอบในศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน - นิ่งเฉย ไม่จัดหาข้อมูลให้ตามคำขอ - ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า - ไม่ได้รับความสะดวก โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร - ปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ แต่ผู้ขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง

- 4. การยุติเรื่อง 4.1 คณะอนุกรรมการฯ แจ้งผลดำเนินการที่เป็นผลการพิจารณาและมีความเห็นไปยังผู้ร้องเรียนและหน่วยงานที่ถูกร้องเรียน 4.2 เมื่อหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนได้รายงานผลการปฏิบัติแล้ว คณะอนุกรรมการฯ จะยุติเรื่องและรายงานให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ทราบ

คำแนะนำการดำเนินการใช้สิทธิร้องเรียน

- 1. คณะอนุกรรมการฯ มีอำนาจเรียกให้หน่วยงานจัดส่งข้อมูลข่าวสาร และหรือเรียกให้บุคคลไปให้ถ้อยคำภายในกำหนดเวลา
- 2. หากไม่ได้รับความร่วมมือ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ โดยคณะอนุกรรมการฯ ใช้อำนาจตามกฎหมายเรียกให้บุคคลไปให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร
- 3. ในการจัดส่งข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานที่ครอบครองข้อมูล

- มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 โดยเคร่งครัด
- 4. กรณีผู้ร้องเรียนไม่ไปให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะอนุกรรมการฯ อาจมีความเห็นเพื่อยุติเรื่องก็ได้
- 5. เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ที่ใช้อำนาจเรียกบุคคลไปชี้แจงหรือไม่ส่งเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- 6. หากประชาชนใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการแล้วยังไม่ได้รับการดำเนินการ ประชาชนยังไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ต้องใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ก่อน
- 7. หลังจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ แจ้งความเห็นในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว หากยังไม่มีการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ประชาชนสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้
- 8. หากประชาชนมีคำขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐแล้ว ปรากฏว่าได้รับการแจ้งผลว่าไม่มีข้อมูลตามคำขอ หากไม่เห็นด้วยผู้ขออาจใช้สิทธิร้องเรียนเพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ เข้าตรวจสอบข้อมูลที่หน่วยงานแจ้งว่าไม่มีดังกล่าว และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบต่อไป

9. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดเก็บข้อมูลข่าวสารของราชการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ หากมีการสูญหาย เสียหายใดๆ แล้วไม่ดำเนินการตามระเบียบฯ มีผลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องถูกดำเนินการทางวินัยและมีความรับผิดทางละเมิดด้วย

- 2. การอุทธรณ์ 2.1 ประชาชนสามารถอุทธรณ์ได้ 3 กรณี ดังนี้ (1) คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ (2) คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านการเปิดเผยของผู้มีประโยชน์ได้เสีย (3) คำสั่งไม่แก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล 2.2 คำอุทธรณ์อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังนี้ (1) ชื่อ สกุลผู้อุทธรณ์ (ต้องเป็นบุคคลเดียวกับผู้ขอข้อมูลข่าวสารนั้น) และเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ (2) ใช้สิทธิอุทธรณ์ในกรณีใด และอุทธรณ์ข้อมูลข่าวสารรายการใด (3) เหตุผลที่ต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารและหรือผลกระทบหากไม่ได้ข้อมูลข่าวสารนั้น (4) เอกสารประกอบ ได้แก่ คำขอ คำสั่งมิให้เปิดเผย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ
- 3. การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ดำเนินกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยตามระเบียบคณะ

กรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่าด้วย อำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2542 ดังนี้ 3.1 แจ้งผู้อุทธรณ์ทราบ และให้ใช้สิทธิคัดค้านกรรมการวินิจฉัยฯ ภายใน 10 วัน 3.2 องค์คณะที่พิจารณามีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานจัดส่งข้อมูลข่าวสาร และหรือเรียกให้บุคคลใดให้ถ้อยคำภายในกำหนดเวลา 3.3 กรณีผู้อุทธรณ์ไม่มาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานภายในเวลาที่กำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควร องค์คณะที่พิจารณาก็อาจมีคำสั่งให้จำหน่ายคำอุทธรณ์นั้นได้ 3.4 เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ที่ใช้อำนาจเรียกบุคคลมาชี้แจงหรือไม่ส่งเอกสารตามคำขอต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ขั้นตอนการใช้สิทธิอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1. ประชาชนยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ
2. หน่วยงานของรัฐใช้ดุลยพินิจมีคำสั่งเปิดเผยหรือมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ กรณีมีคำสั่งให้เปิดเผยเรื่องเป็นอันยุติ (ต้องแจ้งคำสั่งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ประชาชนมีคำขอ)
3. ประชาชนผู้ขอข้อมูลยื่นคำอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยต่อประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (คำอุทธรณ์ต้องยื่นภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้น)

4. คำวินิจฉัย 4.1 กฎหมายกำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ให้เป็นที่สิ้นสุด แต่ถ้าประชาชนผู้อุทธรณ์ไม่พอใจก็ใช้สิทธิฟ้องศาลปกครองได้ 4.2 คำวินิจฉัยต้องทำเป็นหนังสือ ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลในการวินิจฉัย

5. การปฏิบัติตามคำวินิจฉัย 5.1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2542 กำหนดให้ 1) หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยโดยเคร่งครัดภายใน 7 วัน นับแต่ได้รับทราบคำวินิจฉัย 2) หากมีอุปสรรคขัดข้อง หน่วยงานต้องแจ้งข้อขัดข้องต่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยเร็ว 3) หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ใดไม่ปฏิบัติโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี 5.2 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2549 กำหนดเป็นหลักการ ห้ามมิให้

4. คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดำเนินการพิจารณาวินิจฉัย (ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน กรณีมีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาได้อีก 30 วัน)
5. คณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีคำวินิจฉัยและแจ้งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ
6. หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยโดยเคร่งครัด (ภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับความวินิจฉัย)

คำอธิบายการดำเนินการใช้สิทธิอุทธรณ์

1. การขอข้อมูลข่าวสาร 1.1 คำขอข้อมูลข่าวสารควรทำเป็นหนังสือโดยมีรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ 1.2 ระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้ชัดเจน ควรจำแนกเอกสารที่ขอเป็นรายการๆ 1.3 ควรให้เหตุผลของการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ไว้ในคำขอด้วย

หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัย 5.3 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2552 มีหลักการเช่นเดียวกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2542 และวันที่ 11 เมษายน 2549

ส่งเรื่องร้องเรียน/อุทธรณ์ มาที่
 เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
 โทรศัพท์ 0 2282 2283 โทรสาร 0 2282 8994
<http://www.oic.go.th>

